

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen
i pakt med naturvernforbundets ideologi -

Vår ref : F.1.1mø

Deres ref :

Dato :06.01.12

**FORSVARSDPARTEMENTET
POSTBOKS 8126 DEP.,
0032 OSLO**

Vedrørende Forsvarssjefens valg av kampflybase. Merknader.

Fosen Naturvernforening har tidligere sendt flere merknader i anledning valg av kampflybase. Det er ikke forhold omkring operativitet, økonomi, internasjonale forpliktelser mv. som er fokusert i våre merknader. Det er derimot forhold vedrørende aktivitetens påvirkning på natur, miljø og friluftsliv vi har vært mest opptatt av. I så måte savnes en slik vinkling i Forsvarssjefens innstilling. Vi mener likevel at dette er viktige momenter for totalvurderingen.

Det vises til utredningsrapporter mv. for kampflybasevalg i Norge. Dagens F 16 jagerfly skal erstattes med opp til 54 nye F 35 JSF kampfly til en verdi av 145 mrd. innen 2016 med oppdatering og drifting. Valget står mellom Ørland, Bodø og Evenes som enebase eller en kombinasjon av disse som et tobasevalg. Kostnadene er beregnet å ligge mellom 5,7 mrd og 8,4 mrd.. Flere hensyn er vurdert, bl.a. de operative, personellmessige og rekrutteringsmessige. Det er også skissert en QRA base (utrykningsbase) i nord hvis Ørland blir eneflybase.

Naturvernforeninga er opptatt av å sikre alle friluftsområdene i regionen og skjerme disse mest mulig mot bl.a. støyforurensning. Fjellområdet Storheia i Bjugn kommune er foreslått til kystnasjonalpark. Dette er et regionalt bevaringsverdig naturområde med rikt biologisk mangfold som en bør ta hensyn til. Det er i gang et arbeid for å etablere en sentral plassert nasjonalpark på Fosen, Dåpma nasjonalpark. For øvrig vil den stadig økende treningen med kampfly over landområdene virke svært forstyrrende på alle former for friluftsliv ved sjø og fjell over store deler av Fosen og Trøndelag. Anslagsvis beskriver kampflyrapporten at så mange som 180 000 mennesker kan bli berørt i Ørland med omegn innover mot Trondheim.

Nytt regelverk gjør at Forsvarets fly kan trene i lavere høyde enn før. Faktisk vil det være lovlig å gå ned til ca 66 meter over bakkenivå (200 fot), og det kommer stadig oftere meldinger fra folk som har blitt skremt av lavtflyginger. Samtidig er det slik at flyaktivitet og trening over landområder vil øke i fremtiden. Dette fører til en uheldig belastning for naturmiljø og folk.

Det samme gjelder den uheldige påvirkningen flyaktiviteten kan ha på samisk kultur og samfunn. Det er ikke bare ved Evenes, slik rapporten beskriver, at en kan få negative konsekvenser for reindriften.

Et moment som ikke er vurdert godt nok er den negative innvirkningen den massive vindkraftsatsingen på Fosen kan ha i forhold til radar og flysikkerhet. Det er ikke mange km

fra nærmeste planlagte vindpark til Kopparen radar, ca 10 – 20 km. Militær flytrafikk benytter hele luftrommet, og en vindpark her vil gi negativ påvirkning i forhold til instrumentflyprosedyrer og radardekning. Vindparkene kan gi et falskt ekko på radarskjermene, dvs. trafikk over disse planområdene kan bli maskert og utgjøre en sikkerhetsrisiko, spesielt under militærøvelser. I tillegg virker vindturbinene som luftfartshinder i området. Det er allerede i dag etablert vindmøller i nærområdet til flybasen.

Det er en klar sammenheng mellom støy og helseproblemer. Støy kan endre puls, blodtrykk, åndedrett og fordøyelsessystemet. Ulike helseplager, muskelspenninger, muskelsmerter, høyt blodtrykk og hjerteproblemer kan være noen av effektene. Det kan føre til mistrivsel ved boliger, på arbeidsplasser og generelt på uteområder.

I viktige naturområder er fremmed lyd i prinsippet uønsket. Anbefalingen i T 1442, retningslinjer for støyvurdering i arealplanleggingen, er det satt grenseverdier helt ned til 35 – 40 dB. De nye kampflyene vil støye mer enn de gamle, og når en i tillegg får større flyaktivitet vil dette ramme lokalsamfunnet hardt. Alliert trening kommer i tillegg. En dobling av flyaktiviteten vil gi en økning på 3 dB, noe som igjen vil bety en dobling i støynivået.

For Ørland sin del vil det flate terrenget med åpen sjø være ekstra uheldig i om at naturlig lydemping ikke fins. Rullebaneforlengelse nord-sør vil virke ugunstig i så måte når flystripen legges mer mot eksisterende boliger. Kravet til inneverdier for støy er 30dBA for nye hus og 35 dBA for eldre hus. Det betyr igjen at mange hundre hus ekstra må enten innløses eller etterisoleres. Alle hus med uteverdier høyere enn 72,5 dB vil være umulig å etterisolere godt nok og må derfor innløses. Men igjen er det viktig å vurdere de negative følger de høye støyverdiene får for folks helse ved vanlig opphold utendørs.

Klif, tidligere SFT, har satt opp mål for støyforurensning for 2020. Det generelle støynivået skal reduseres med 10 % innen 2020 i forhold til 1999 – nivået. Og antall personer som blir utsatt for støy innendørs på over 38 dB skal reduseres tilsvarende med 30 %. Bakgrunnen for dette er, som tidligere nevnt, den uheldige påvirkningen støy har på folks helse. Dette taler også for å etablere en delt kampflyløsning. Det må være bedre å få en fordelt mindre støybelastning på befolkningen i de respektive nærområder.

Ørland kommune skal nå bli den første Ramsarkommunen i verden. Og det er fordi det finnes en rekke Ramsarområder i denne kommunen, faktisk er det ingen kommune som har så mange verdifulle våtmarksområder som Ørland. Grandefjæra, Hovsfjæra, Innstrandfjæra og Kråkvågsvaet er slike områder. I tillegg har Rusasetvatnet en viktig funksjon som ferskvannskilde i forhold til fuglelivet i Ramsarområdene.

Ved Tarva fins det fuglefredningsområder, og det arbeides nå med å få selve Tarva med som Ramsarområde. Dette vil bety at Forsvarets skytefelt, som ligger her, blir et konfliktområde. Vi har for øvrig mottatt meldinger fra folk på Tarva som er sterkt plaget av skyteaktiviteten og som ønsker at alternative øvelsesområder må etableres. Allerede i dag synes fly – og skyteaktiviteten å være i strid med gjeldende vernebestemmelser for fuglefredningsområdene. Det vil i alle fall være uheldig å legge opp til økende skytetrening på Tarva i forbindelse med en større flybaseetablering.

Ørland er viktig for fugletrafikken langs norskekysten. Våtmarksområdene er viktig for næingssøk og hekking. Ramsarkonvensjonen er en internasjonal avtale for bevaring og

bærekraftig bruk av våtmarker. Formålet er å begrense tap av våtmarker og bremse det økende presset på våtmarksområder.

Kampflybaserapporten har beskrevet en utvidelse av rullebanen mot vest mot Grandefjæra hvis Ørland blir eneflybase. Dette anses som svært uheldig og må på det sterkeste frarådes. Mest aktuelt nå er en utvidelse sørover, men her er det også konfliktfyllt mht nærliggende bebyggelse og pga at det også er viktige fugleområder her. Det vil uansett bli konflikt med vernebestemmelsen i Ramsarområdene. Vi mener at flyaktiviteten allerede i dag har en negativ effekt på de viktige fugleområdene her. Det er registrert 107 fuglearter, derav 71 vannfugler i områdene på Ørland.

Ut fra en vurdering i forhold til naturvern og miljø må konklusjonen bli at en delt kampflyløsning vil være det beste alternativet.

Med hilsen
Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås
Leder

Kopi : Miljøverndepartementet